

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025 -2026

Khall 27.11.2023 § 329
67/02.02.00/2023

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain säätämässä määräajassa. Alijäämän kattamista koskevista toimenpiteistä päätetään taloussuunnitelmassa. Jos alijäämää ei saada katettua määräajassa tai muut kuntalaissa säädetyt kriteerit täyttyvät, kunnassa voidaan käynnistää erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely eli kriisikuntamenettely.

Talousarvion yli- ja alijäämä lasketaan samoin kuin tilinpäätöksessä. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto ohjeistaa yli- ja alijäämän käsitteen sisällöstä tilinpäätöksessä. Ylijäämäeriin rinnastetaan myös vapaaehtoiset varaukset ja poistoero, jotka ovat kirjattaessa vähentäneet tilikauden ylijäämää. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitettu ylijäämä lasketaan siten edellisten tilikausien yli- tai alijäämän, tilikauden yli- tai alijäämän sekä vapaaehtoisten varausten ja poistoeron summana.

Kaupunginhallitus päätti 12.6.2023 § 176 Pyhjärven kaupungin laadintaohjeista talousarvioon vuodelle 2024 sekä taloussuunnitelmaan vuosille 2025 – 2026.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2022 Pyhjärven kaupunkistrategian 2030 päivityksen. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhjärven kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Pyhäjärven kaupunkistrategian 2030 strategisiksi painopisteiksi on valittu:

1. Infra, osaaminen ja saavutettavuus,
2. Elinvoima ja hyvinvointi,
3. Vahva ja mahdollistava kaupunki,
4. Yhteistyö ja vuorovaikutus.

Pyhäjärven kaupungin talousarvioesityksessä vuodelle 2024 kunnallisverotulojen kertymäksi on arvioitu 7.460.000 euroa, tuloveroprosentin ollessa 9,10 %. Talousarviovuoden osuudeksi yhteisöverotuotosta on arvioitu 1.360.000 euroa ja kiinteistöverokertymäksi 1.895.000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2024 yhteensä 2.730.000 euroa. Valtionosuuspäätös annetaan kuluvan vuoden lopussa. Verotulojen ja valtionosuuksien euromäärään vuodesta 2023 alkaen vaikuttaa merkittävästi hyvinvointialueiden toiminnan alkaminen.

Talousarvioesityksessä ulkoiset toimintatuotot ovat 3,9 M€ sekä ulkoiset toimintakulut 18,12 M€. Toimintakatteeksi muodostuu -14,22 M€. Vuosikate on talousarvioesityksessä -1,27 M€. Poistojen ja poistoeromuutoserien jälkeen vuoden 2024 talousarvion tilikauden alijäämäksi jää -2,34 M€.

Pyhäjärven kaupunki aloitti rakennemuutokseen varautumisen vuoden 2016 keväällä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.6.2016 ensimmäisen tasapainottamisohjelman vuodelle 2016 – 2021. Kaupunginvaltuusto on päättänyt 29.8.2022 § 60 talouden tasapainottamisohjelmasta vuosille 2023 – 2025. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti verotulokehityksen muutoksen sekä hyvinvointialueen toiminnan alkamisesta johtuvien muutosten vuoksi. Kaupunginhallitus asetti taloustoimikunnan 12.6.2023 päätöksellään. Toimikunnan tavoitteena on päivittää talouden vuosien 2025 – 2027 tasapainotamisohjelma 30.6.2024 mennessä. Kiinteistöverotulojen merkitys kuntien taloudessa kasvaa, koska kiinteistöverotuloja ei siirretä hyvinvointialueen toimintaan vaan ne pysyvät kokonaisuudessaan kunnalla. Pyhäjärven kaupungin kiinteistöverotuloja lisäävät tuulivoimatuotannosta saatavat kiinteistöverotulot vuodesta 2023 alkaen.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2024 investointien yhteismääräksi on arvioitu -2,4 M€:a. Suurin investointikohde tulevana vuonna on kaavatiet.

Pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi arvioidaan tuloslaskelman ja investointien talousarvioesitysten mukaan 6,6 M€. Vuoden 2024 talousarviotietojen mukaan Pyhäjärven kaupungin lainakanta 31.12.2024 olisi yhteensä noin 33 M€ sekä asukasta kohti laskettuna noin 4.760 €/asukas.

Toimielimet ovat käsitelleet vuoden 2024 talousarviota ja vuosien 2025 – 2026 taloussuunnitelmaa seuraavasti:

- Maaseutulautakunta 27.9.2023 § 35
- Hyvinvointilautakunta 16.11.2023 § 121
- Tekninen lautakunta 20.11.2023 § 99

Kaupunginhallituksen ja johtoryhmän talousarvioseminaareja on järjestetty 11.10.2023 sekä 10.11.2023. Valmistelijat ovat saaneet seminaareissa ohjeistusta talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kiviniemi Henrik
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy Pyhjärven kaupungin vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 – 2026 taloussuunnitelman sekä päättää esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.
Päätös	<p>Kaupunginhallitukselle palvelualueiden johtajat ovat esitelleet vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien 2025-2026 toiminnan ja talouden perusteet kaupunginhallituksen talousarvioseminaareissa.</p> <p>Vuoden 2024 talousarvion lyhyet esittelyt kaupunginhallitukselle: Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi, talousarvion yleisesittely Maaseutujohtaja Pasi Liikanen, alueelliset maaseutupalvelut Hyvinvointijohtaja Jouni Tilli, hyvinvointipalvelut Tekninen johtaja Sami Laukkanen, tekniset palvelut</p> <p>Jouni Tilli, Pasi Liikanen ja Sami Laukkanen poistuivat kokouksesta klo 19.16.</p> <p>Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä, hallintopalvelut Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi, elinkeinopalvelut Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä, talouslaskelmat</p> <p>Raija Leppäharju esitti, että Pyhjärven kaupungin talousarvioon 2024 ja taloussuunnitelmaan vuosille 2025-2026 investointiosaan kohtaan Hyvinvointitalo lisätään seuraava lause: Rakennustöiden lopullisten suunnitelmien ja kustannusarvion hyväksymisestä päättää valtuusto hallintosäännön 23 §:n 5 kohdan mukaisesti.</p> <p>Harri Lehto kannatti Raija Leppäharjun tekemää esitystä.</p> <p>Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus asiasta, joten asiasta on äänestettävä.</p> <p>Puheenjohtaja teki äänestysjärjestys ja -tapaesityksen. Ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan päätösehdotusta (pohjaehdotusta) äänestävät JAA. Ja ne, jotka kannattavat Raija Leppäharjun esitystä, äänestävät EI. Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.</p> <p>Suoritettiin äänestys, jossa annettiin viisi (5) JAA ääntä (Eeva-Riitta Pappila, Ilpo Karvonen, Juhani Pyhtilä, Teija Mykkänen, Pasi Vornanen) ja kaksi (2) EI ääntä (Raija Leppäharju, Harri Lehto).</p> <p>Puheenjohtaja totesi, että kaupunginjohtajan päätösehdotus on tullut kaupunginhallituksen päätökseksi äänestyksen tuloksena 5-2.</p> <p>Kaupunginhallituksen kokoustauko alkoi klo 20.08.</p>